

12 Woest en leeg geworden

'Hij heeft haar niet geschapen opdat zij woest zou zijn'.

Zo luidt de vertaling in de HSV van Jesaja 45:18. De Hebreeuwse tekst bestaat slechts uit vier woorden:

niet tohoe schiep [Hij] haar

Hij heeft de hemelen geschapen. Hij heeft de aarde geformeerd en gemaakt. Hij heeft ze gegrondvest. Maar Hij heeft ze **niet tohoe, niet woest**, geschapen.

Wat de oorzaak ervan ook geweest mag zijn, tussen vers 1 en 2 van Genesis 1 heeft iets plaatsgevonden waardoor de aarde woest en ledig werd. Zo werd ze niet door God geschapen, zo is ze geworden.

De aarde nu werd woest en leeg

Is er enige grammaticale grond voor de vertaling 'werd' in plaats van 'was'?

Het Hebreeuwse werkwoord dat hier gebruikt wordt, draagt meestal de eigenschap van 'worden' in zich. In feite wordt het koppelwerkwoord 'zijn' in veel gevallen in het Hebreeuws weggelaten. Bijvoorbeeld in Genesis 2:11:

'de naam van de eerste rivier is Pison'

en zo ook in de verzen 13 en 14. 'Is' staat er in de grondtekst helemaal niet en dat vraagt die taal ook niet. Het zou een zeer droge opsomming van honderden teksten worden waarin dit het geval is: dus waar het Nederlands het woord 'is' of 'was' nodig heeft om de zin compleet te maken, maar waar we dat in het Hebreeuws tevergeefs zoeken.

Eveneens een tamelijk langdurig gebeuren zou het worden als we alle teksten zouden opsommen waarin het Hebreeuwse *haia* vertaald wordt met 'worden'. Een paar voorbeelden:

'daar **werd** licht' (Gen. 1:3, SV),

‘en zo **werd** de mens tot een levend wezen¹ (Gen. 2:7),
‘en werd van daar verdeeld, en **werd** tot vier hoofden’ (Gen 2:10, SV),
‘de mens **is geworden** als een van Ons’ (Gen 3:22),
‘Habel **werd** herder, en Kaïn **werd** bewerker van de aardbodem.’(Gen.
4:2).

En ook de in de Bijbel veelvoorkomende woorden

‘en het geschiedde’ (Gen 4:3, 8)

zijn een vertaling van hetzelfde werkwoord. Ook hier duidt het een proces aan en niet een toestand.

Willen we dus een duidelijk antwoord op de vraag aan het begin van deze paragraaf, het is: ja, er is een grammaticale grond voor ‘werd’ in plaats van ‘was’.

Nu zullen er taalkundigen zijn die mijn antwoord hier te kort door de bocht vinden. Zelfs als we deze vertaling niet toe zouden mogen laten, dan nog houdt het woordje ‘was’ dikwijls een verandering van toestand in. Als ik van iemand zeg dat hij ziek was, dan houdt dat in dat ik bedoel dat hij ziek is geworden. Dus kijk naar de volgende zinnestelsels:

Hij was een man. Hij was ziek.

Dit betekent niet dat we het hier hebben over een man die altijd ziek is geweest, maar over een man die dat op een gegeven moment is geworden.

Hoewel de vertaling ‘de aarde werd woest en leeg’ wat mij betreft de meest waarschijnlijke is, is hij niet noodzakelijk voor de ondersteuning dat de aarde na haar schepping woest en leeg is geworden.²

¹ ‘Tot een levende ziel’, zegt het Hebreeuws, zoals ook in de SV. De mens heeft geen ziel, hij is een ziel.

² Voor een zeer uitvoerige, maar nogal specialistische behandeling hiervan verwijs ik naar het boekje *Without form and void* van Arthur Custance. Dit zeer doorwrochte werk is ook online te vinden.

Wat er op deze eerste aarde allemaal al geleefd heeft, weet ik niet. Hoe lang de aarde woest en leeg is gebleven, weet ik niet; eenvoudigweg omdat Gods Woord daar geen melding van maakt.

Misschien dat de biologie en de geologie antwoord op dit soort vragen hebben. Misschien moeten we in dit tijdsinterval tussen Genesis 1:1 en 1:3 heel veel van de geologische vondsten plaatsen. Ook dat weet ik niet.

Het is voldoende om te weten dat we ons niet hoeven te laten verrassen door de wetenschap. Ze hoeft en kan ons vertrouwen in de onfeilbaarheid van de Schrift nooit ontnemen.